Bijlage 4
-Takendiscussie-

Achtergrondinfo taken en bevoegdheden van Bestuurscommissies

Korte terugblik

Ruim 7 jaar geleden, op 28 oktober 2013, is door alle gemeenteraden van Parkstad Limburg een besluit tot wijziging van de samenwerkingsstructuur binnen de Stadsregio Parkstad Limburg genomen.
Eén van de uitgangspunten van dat raadsbesluit was dat de gemeentelijke portefeuillehouders meer in stelling dienen te worden gebracht en dat de bestuurlijke verantwoordelijkheden daar worden gelegd, waar ze thuishoren: bij de gemeenten.
Dit alles resulteerde in 2014 in een aangepaste gemeenschappelijke regeling waarbij
niet langer sprake is van een regeling tussen alle bestuursorganen (burgemeester, college van burgemeester en wethouders en gemeenteraad) van de deelnemende gemeenten, maar van een regeling waaraan alleen de colleges van burgemeester en wethouders deelnemen; een zogenaamde collegeregeling.

Verder was nieuw dat naast adviescommissies ook bestuurscommissies kunnen worden ingesteld.
Door middel van deze bestuurscommissies kunnen de regionale portefeuillehouders bindende besluiten op collegeniveau nemen.
Om de bestuurscommissies optimaal te kunnen laten functioneren was het noodzakelijk dat er bevoegdheden werden overgedragen. Aangezien het hier een *samenwerking op collegeniveau* betreft, konden en kunnen nog steeds *alleen collegebevoegdheden* worden overgedragen. Het betreffen enkel taken en bevoegdheden in het kader van het regionaal belang en zoals omschreven in de gemeenschappelijke regeling; overige collegebevoegdheden (zoals genoemd in artikel 160 Gemeentewet) bleven en blijven des colleges.

Overdracht van taken en bevoegdheden in 2014

Begin 2014 hebben de onderscheiden colleges bevoegdheden aan het Dagelijks Bestuur van de Stadsregio Parkstad Limburg overgedragen. Hiervoor hebben alle colleges daartoe strekkende besluiten genomen.
Vervolgens heeft het Algemeen Bestuur de bestuurscommissies door middel van een instellingsbesluit formeel in het leven geroepen en de verkregen bevoegdheden aan de bestuurscommissies overgedragen.

Het AB heeft in 2014 vier bestuurscommissies ingesteld:

- Ruimte
- Mobiliteit
- Wonen & Herstructurering en
- Economie & Toerisme.

Anno 2021 worden de eerste twee samengevoegd en zullen de BC' s

- Duurzaamheid en
- SES

worden toegevoegd.

De taken en algemeen geformuleerde bevoegdheden zijn daarbij gekoppeld aan de thema's/onderwerpen zoals die indicatief in het Blauwe Schema staan genoemd.
Het Blauwe Schema is in deze richtinggevend en zal worden 'gefinetuned' tijdens het proces ter noodzakelijke wijziging van de Gr ten gevolge van een aanpassing van de Wet gemeenschappelijke regelingen in (naar verwachting medio – eind 2021/begin 2022).

Taken en bevoegdheden van een bestuurscommissie

Het betreft de volgende taken en bevoegdheden:

- het uitoefenen van een regionale platformfunctie
- het nemen van besluiten ten aanzien van bovenregionale, bovengemeentelijke afstemmings-vraagstukken alsmede het bepalen op welke manier dergelijke vraagstukken kunnen worden afgewikkeld;
- het namens de regio, zijnde alle Parkstad-Limburggemeenten, kunnen reageren op van hogere overheden ontvangen documenten, waaronder het geven van inspraakreacties;
- het voorbereiden van regionaal beleid;

- het vaststellen van regionaal beleid voor zover dit een collegebevoegdheid betreft;
- het opstellen en vaststellen van regionale beleidsregels;
- het toetsen van de toepassing en uitvoering van regionaal beleid;
- het programmeren en vaststellen van regionale programmeringen en regionale programma's;
- het regionaal monitoren;
- het regionaal ontwikkelen van instrumenten en
- het verstrekken van financiële middelen/subsidies (voor zover -regionaal- budget voorhanden is.)

Daarbij heeft het Dagelijks Bestuur primair de verantwoordelijkheid voor:

a) de besturing en de verantwoording van de gemeenschappelijke regeling.
b) het bevorderen en invullen van de samenwerking binnen Parkstad.
c) het leggen van dwarsverbanden en initiëren/uitvoeren van overkoepelende activiteiten. Dit via het aanhaken aan (bij voorkeur Parkstadbrede) kansrijke initiatieven (inclusief het verrichten van haalbaarheidsonderzoeken) die zich tijdens de uitvoering van het jaarplan kunnen aandienen/Bestuurscommissies-overstijgende onderwerpen.
d) het vervullen van de werkgeversrol voor de Parkstad Limburg-organisatie
e) de communicatie naar de stakeholders, zoals gemeenteraden, colleges, provincie, maatschappelijke organisaties.
f) de afwikkeling van de overdracht van de taken GBRD aan BsGW en het beheer van de daarvoor bestemde desintegratie- en frictiebudgetten.

Ook is destijds aangegeven dat alle benoemde taken en bevoegdheden gezien dienen te worden door een regionale bril; ze staan volledig ten dienste van een regionale invulling.
Verder is gekozen voor een pragmatische aanpak en niet voor het benoemen van concrete bevoegdheden per afzonderlijke bestuurscommissie; enerzijds omdat de bestuurscommissies ieder op hun eigen beleidsterrein over dezelfde bevoegdheden dienen te beschikken en anderzijds omdat een dergelijke gedetailleerdheid van taken en bevoegdheden bij het uitgebreide pakket dat Parkstad Limburg behartigt niet te geven is.
Onderstaand worden de genoemde taken en bevoegdheden verder beschreven.

De taken en bevoegdheden van een bestuurscommissie zijn hierbij in 5 categorieën ingedeeld:

1. Platformfunctie
2. Beleid
3. Programmering
4. Monitoring
5. Instrumentontwikkeling

Toelichting op de vijf categorieën

1. Platformfunctie
Een bestuurscommissie fungeert als een platform voor onderlinge intergemeentelijke afstemming en zorgt voor coördinatie t.a.v. de verschillende taken binnen de thematische bestuurscommissies (momenteel: wonen/herstructurering, economie/toerisme, ruimte en mobiliteit – samen te voegen tot ruimte/mobiliteit en uit te breiden met duurzaamheid en SES.).

Bovendien kan vanuit een bestuurscommissie, indien gewenst, in gezamenlijkheid naar buiten worden gereageerd, bijvoorbeeld op inspraakprocedures van hogere overheden. Tenslotte moet een bestuurscommissie als adviseur van de gemeente(n) kunnen optreden in kwesties die een gemeente overstijgend belang hebben.

Een bestuurscommissie kan:

- Besluiten nemen over regionale, bovengemeentelijke afstemmingsvraagstukken c.q. bepalen op welke manier dergelijke vraagstukken kunnen worden afgewikkeld.

- Namens de regio (lees alle Parkstad-Limburggemeenten) reageren, in het kader van bijvoorbeeld inspraakprocedures die door hogere overheden worden gevoerd.
- Optreden als adviesorgaan (gevraagd en ongevraagd) richting de deelnemende gemeenten, het DB en het AB.

2. Beleid
Een bestuurscommissie kan slechts beleid vaststellen voor zover dit een college-bevoegdheid betreft en daarvoor bevoegdheden zijn overgedragen.
De bevoegdheid om kaderstellend beleid vast te stellen ligt in de meeste gevallen bij de afzonderlijke gemeenteraden. Aangezien de Gr (Gemeenschappelijke Regeling) Stadsregio Parkstad Limburg een Gr van colleges is, kan een bestuurscommissie in dat geval enkel beleid voorbereiden.
Voor een bestuurscommissie ligt de nadruk op beleidsontwikkeling voor thema's/onderwerpen die genoemd worden in het Blauwe Schema, met name onderwerpen waar sprake is van regionale afstemmings- of verdeelvraagstukken; zoals o.a. wonen, retail en werklocaties of waar sprake is van een regionale ontwikkelingsvisie; zoals voor de energietransitie.
Voorbeelden: actualisatie intergemeentelijke structuurvisie, PALET.

Wanneer het een raadsbevoegdheid betreft bereidt de betreffende bestuurscommissie een geharmoniseerd voorstel voor dat (via de colleges) aan de gemeenteraden wordt voorgelegd.
Om uniformiteit te garanderen, dient dit voorstel ongewijzigd door de colleges te worden doorgeleid aan de individuele gemeenteraden. Minderheidsstandpunten zullen in een dergelijk voorstel worden vermeld.
Colleges kunnen, indien gewenst, aanvullend een begeleidend advies uitbrengen en dit samen met het voorstel van de bestuurscommissie naar de gemeenteraad doorleiden.
Uiteindelijk is het de gemeenteraad die het betreffende besluit neemt.

Een bestuurscommissie kan:
- Regionaal beleid vaststellen: voor zover de bevoegdheid daarvan bij de colleges van burgemeester en wethouders ligt en deze bevoegdheid aan een bestuurscommissie is overgedragen.
- Regionaal beleid voorbereiden: in alle andere gevallen (bijvoorbeeld het vaststellen van concept-beleidsdocumenten, die via de colleges naar de raden worden doorgeleid ter besluitvorming).
- Regionale beleidsregels opstellen en vaststellen in het kader van reeds door de regio vastgesteld regionaal beleid (de door de voormalige Parkstadraad vastgestelde documenten) en in de toekomst nog vast te stellen regionaal beleid (nu door de individuele gemeenteraden vast te stellen), voor zover deze mogelijkheid in het vastgestelde beleid wordt geboden en de bevoegdheid daartoe aan Parkstad is overgedragen.
- De toepassing en uitvoering van regionaal beleid toetsen.

3. Programmering
Op sommige onderwerpen of thema's kan een programmatische doorvertaling van regionaal beleid gewenst/noodzakelijk zijn om de beoogde beleidsdoelstellingen te kunnen realiseren. De aard van de programmering kan per onderwerp of thema verschillen, mede naar gelang de aard van de opgave (verdelen/versterken) of de beleidsdoelstellingen.
Deze regionale programmeringen zijn bindende afsprakenkaders op basis waarvan de individuele commissieleden elkaar kunnen aanspreken op realisatie en prestaties. Bijvoorbeeld: regionale woningmarktprogrammering, programmatische doorvertaling PALET.

Een bestuurscommissie kan:
- Regionale programma's vaststellen, op thema' s die passen binnen de kernagendaonderwerpen waar regionale verdeling of regionale afstemming aan de orde is dan wel noodzakelijk wordt geacht door een bestuurscommissie.

4. Monitoring
Monitoring is van cruciaal belang om de voortgang van de beleidsafspraken en/of programmering inzichtelijk te maken, op basis waarvan eventueel herijking kan plaatsvinden.

5. Instrumentontwikkeling
Instrumentontwikkeling kan o.a. via pilots, financieel-juridische arrangementen en dergelijke leiden tot versnelling van de realisatie van de opgave c.q. beleidsdoelstellingen.

Algemeen: toekenning financiële middelen, subsidies
Het Algemeen Bestuur heeft aan de bestuurscommissies middelen toegewezen; het werkbudget.
Een bestuurscommissie is als budgethouder in de positie om middelen toe te kennen, met inachtneming van het gestelde in de Awb (hoofdstuk subsidies), de vigerende bestedingsregels en voor zover passende binnen het aan hen toegewezen budget en budgetbestedingsrecht.

Een bestuurscommissie kan:

- Regionale middelen toekennen passend binnen de gestelde kaders/vigerende wetgeving.

Samenstelling van een bestuurscommissie
In principe bestaat een bestuurscommissie uit zeven leden; per deelnemende gemeente wordt één portefeuillehoudend collegelid aangewezen.

Het kan echter voorkomen dat er meerdere portefeuillehoudende collegeleden per deelnemende gemeente zijn; doordat bijvoorbeeld de portefeuilleverdeling binnen een gemeente niet parallel loopt aan de (bestuurscommissie)indeling van Parkstad Limburg. Daarvan is bijvoorbeeld bij de bestuurscommissie economie en toerisme sprake: verschillende portefeuillehoudende leden voor de onderwerpen economie en toerisme.

De onderwerpen worden geclusterd na elkaar behandeld waardoor er wisseling van de wacht plaats kan vinden. Hierdoor zijn er feitelijk toch maar zeven portefeuillehoudende collegeleden bij dat onderwerp aanwezig. De betreffende bestuurscommissie bestaat echter in een dergelijke situatie in totaliteit uit meer dan zeven leden.

Een dergelijke situatie zou zich ook bij een andere bestuurscommissie kunnen voordoen. Denk bijvoorbeeld aan de nieuw in te stellen BC SES.
Evident hierbij is dat het aantal beschikbare stemmen per deelnemende gemeente in een dergelijke situatie gelijk blijft. De te verdelen stemmen gelden per deelnemende gemeente en niet per deelnemend lid.

Ook staat het de bestuurscommissies vrij om te wisselen tussen een zogenaamde A- (oordeelsvorming) en B-agenda (besluitvorming), waardoor er tussentijds gelegenheid bestaat om collegebreed draagvlak te organiseren c.q. te verkennen met betrekking tot agendapunten.